

Lp. Riina Sikkut

Terviseminister

info@sm.ee

Lp. Leena Kalle

Leena.Kalle@sm.ee

PÖÖRDUMINE

16.07.2024

Esitame **Eesti Iseseisva Õendusabi Ühenduse** (*edaspidi* EstINCA) poolt arvamuse terviseministri määruse „**Iseseisva õendusabi osutamise tingimused ja kord ning õendusabi erialad**“ eelnõule. Esindame Eesti õendushaiglaid-ja õendusosakondi ning koduõendusteenuse osutajaid, kes osutavad iseseisvat statsionaarset ja ambulatoorset õendusabi tervishoiuteenust. Vastavalt ühenduse liikmete poolt saabunud eelnõu tagasisidele, edastame EstINCA juhatuse poolt erinevate iseseisva õendusabi teenuseosutajate ettepanekud eelnõu korrigeerimiseks ja peamised murekohad iseseisva õendusabiteenuse osutamisel.

1. Eelnõu § 5. Iseseisva statsionaarse õendusabi osutamise nõuded lõige (2) Iseseisva statsionaarse õendusabi osutamisel peab olema tagatud vähemalt kolm öde ja neli hooldajat kuni 40 patsiendi kohta, neist ööpäev läbi vähemalt üks öde ja üks hooldaja.

Võrreldes kehtiva määrusega lõige (3) Iseseisva statsionaarse õendusabiteenuse osutamiseks peavad haiglas töötama vähemalt 1,5 öde ja kaks hooldajat 20 patsiendi kohta, neist ööpäev läbi vähemalt üks öde ja üks hooldaja, on personali ööpäevane vajadus langenud. Tekib küsimus milliste normide arvutusel ja/või organisatsiooni soovitude järgi on teostatud olemasolevad hinnangud personali vajadusele ja lähtunud suhtarvu koostamisel?

2. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud lõike 2 muutmise vajaduseks, et suhtarvud on kehtestatud kvaliteedi tagamiseks. Uuest eelnõust lähtuvalt ei näe reaalselt võimalust antud suhtarvudega tagada inimkeskne ja kvaliteetne teenus. Iseseisva statsionaarse õendusabi teenus on ödedele vastutusrikas 24 tundi ööpäevas, viimastel aastatel muutunud õendustegevused järjest mahukamaks ja patsiendid keerukamaks vajades erinevaid õendusprotseduure, kus osutatakse haiglatele pigem järeldravi teenust.

Eelnõus on viidatud, et ödede tegevusel tuleb lähtuda erinevatel teenustel riiklike ja rahvusvaheliste valdkondade tegevusjuhenditest, -juhistest ja ravijuhenditest. Lisaks personali pädevuse hoidmiseks tuleks ödesid koolitada 2 aasta jooksul vähemalt 120 tunni ulatuses, samas kriitiline vajadus on juurde koolitada ka pädevaid hooldustöötajaid.

Tervishoiuteenuste osutajad lähtuvad oma tegevuse planeerimisel seadusandlusest ja sealhulgas antud määrusest, mis aga juba praegu ei võimalda õendusabi osakondade juhtidel planeerida piisaval arvul personali ja püsida majanduslikult eelarves, mis vastaks töö iseloomu/mahtude tõttu personali normkoormusele ja eeldustele kvaliteetse teenuse tagamiseks. Vastutuskindluse ehk patsiendikindlustuse seaduse jõustumisel on oluline meenutada tervishoiuteenuse osutamise ja tegevuste dokumenteerimise ajakohasust, pädevat patsientide nõustamist ja juhendamist,

dementsete järelevalvet ja nakkushaiguste leviku tõkestamist, mis kõik eeldavad lisaks ajamahukat sekkumist. Teenuseosutaja ei tohiks siinjuures unustada tervishoiutöötajatel töö- ja puhkeajajärgseid, töötervishoidu ja ergonoomiliste töövõtete kasutamise vajadust.

3. Tervisekassa tasub iseseisva statsionaarse õendusabi teenuse eest 85% ja patsientidele rakendub 15% omaosaluse kohustus. Juba ammu käib maksukoormus patsientidele üle jõu, mis tõuseb iga aasta teenusehinna muutudes (hetkel ca 22 eur/päevas). Paljud neist jäävad võlgu tervishoiuteenuse osutajatele või maksavad teenuse eest oma viimase pensionirahaga, kuid seejärel toiduks ja ravimite soetamiseks koju naastes enam raha ei jätku. Õendusabile saavad alatoitunud ja krooniliste haiguste ägenemistega või elulõpuravile üle keskea patsiendid, neist suurem enamus lamajad voodihaiged. Hooldekodudest õendusabile sattunud patsientidel tuleb paralleelselt tasuda mõlema teenuse eest. Eelnevat arvestades on tasulisel teenusel lähedaste ja patsientide ootused ja nõudmised teenusele väga kõrged ja rahulolematust kergelt tekkima, mis on ka mõistetav.

4. Määruse eelnõus ei ole eraldi käsitletud õendusteenuse osutamist hooldekodus või ole eelnõu sõnastus selles olnud hooldekodus õendusteenuse osutaja tagasisidest lähtuvalt piisavalt selge.

EstINCA juhatus teeb eelnevat arvesse võttes ettepanekud:

1.1 Eelnõu korrigeerimise vajadus iseseisva statsionaarse õendusabi personali suhtarvule. **§ 5. Iseseisva statsionaarse õendusabi osutamise nõuded lõige (2)** Iseseisva statsionaarse õendusabi osutamisel peab olema tagatud vähemalt neli õde ja neli hooldajat kuni 40 patsiendi kohta, neist ööpäev läbi vähemalt kaks õde ja neli hooldajat.

1.2 Kirjeldada eelnõus eraldi õendusteenuse osutamist üld- ja erihooldekodudes.

2. Sotsiaalministril võtta päevakorda iseseisva statsionaarse õendusabi 15% omaosalustasu külmutamine maksimaalselt 15 eurole päevas, mille raames vajalik ka Tervisekassa töögrupi kokkukutsumine iseseisva statsionaarse õendusabi teenuse hinnakomponendi ümbervaatamiseks.

Lugupidamisega

EstINCA juhatus

estinca2019@gmail.com

Angelika Lall

Margit Seppik

Maire Raidvere

Eve Karmo

Taimi Randma

Jelena Leibur

Kadri Oras

Lilia Leppsaar (EGGA liige)

Allkirjastatud digitaalselt